

filistin

from the river to the sea

Arzu Sula
Ayşe Çavuşoğlu Koçak
Ayşe Şeref
Ayşe Reyyan Ürküt
Bade Naser
Bahar Aslan
Betül Emanet
Betül Coşkun
Betül Uçar
Bilal Karaca
Büşra İrem Aslan
Dilek Y. Erdoğan
Fatma Küçüker
Feyza Dođan
Feyza Yorulmaz
Gülnihal Yılmaz
Gülnihal Aydemir
Gökhan Özdemir
Hilal İnce Poyraz
Kevser Eyüpođlu

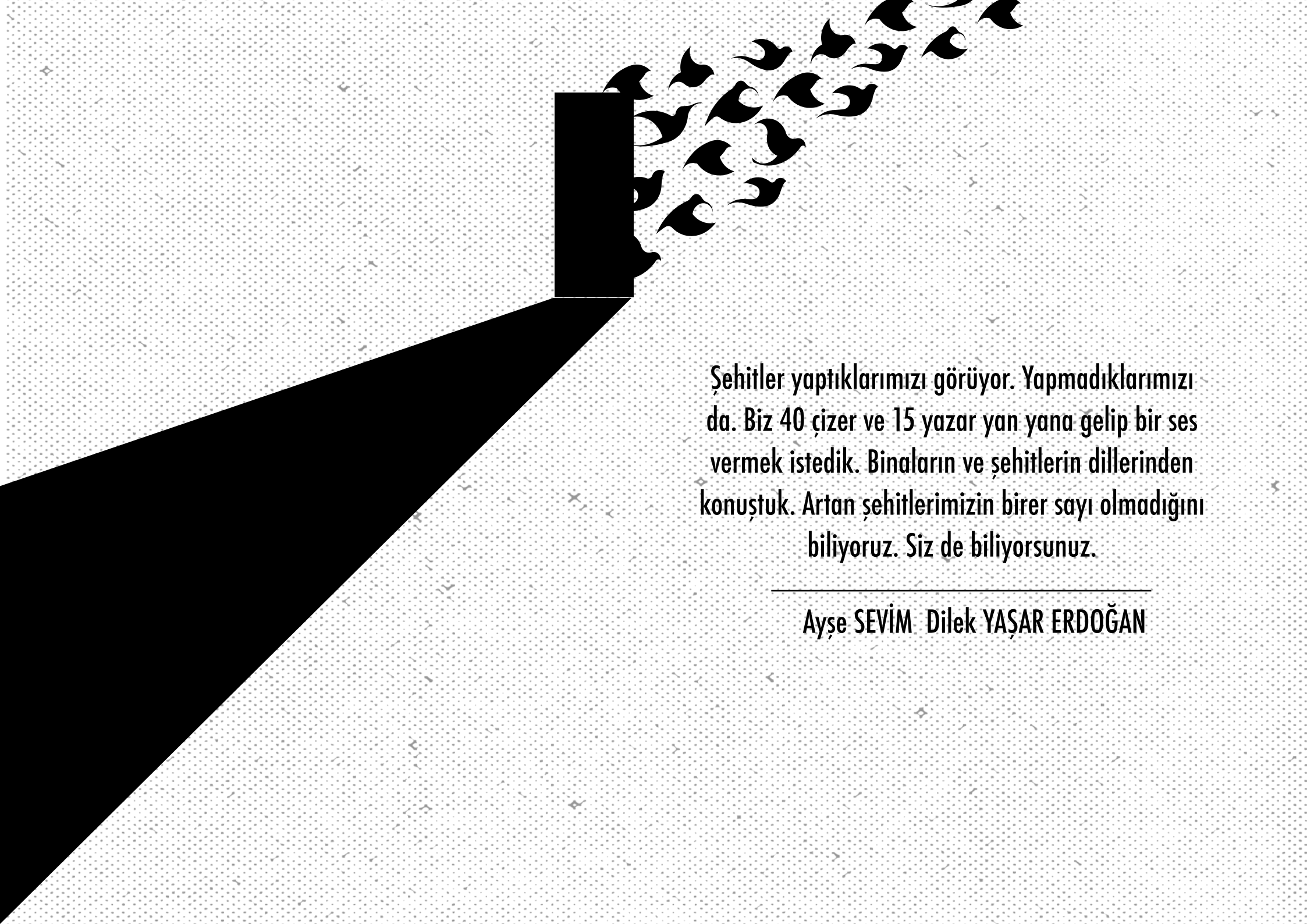
Melike Dadak
Mine Mutlu
Nesrin Güner
Nimet Sel
Nil Kölemen
Rabia Pehlivan
Ravza Akatay
Rümeysa Koca
Serap Karataş Olgaç
Sevdenur Eres
Sümeyye Türk Gün
Sümeyra Dönmez
Sinem Öztürk
Sinemis Toprak
Tuğba Kesici Yanık
Zehra Gümüş Bilir
Zeynep Ak
Zeynep Koçak
Züleyha Ayaz
Züleyha Kaygısız

from the river to the sea

from the river to the sea

Aygül Bakkalođlu
Ayşegül Uyar
Ayşenur Okan Şengel
Büşra Nur Güçlü Özkan
Duygu Ünal
Elif Solmaz Çađlayan
Emine Kılıkçıkaran
Ezgi Alkan Tuzcu

Hatice Karadaş
Hediye Süeda Şahin
Hatice Şahin
Sedanur Başbuğ
Sümeyra Dönmez
Zehra Yıldırım
Zeynep K. Atay

Şehitler yaptıklarımızı görüyor. Yapmadıklarımızı da. Biz 40 çizer ve 15 yazar yan yana gelip bir ses vermek istedik. Binaların ve şehitlerin dillerinden konuştuk. Artan şehitlerimizin birer sayı olmadığını biliyoruz. Siz de biliyorsunuz.

Ayşe SEVİM Dilek YAŞAR ERDOĞAN

HASTANE

Ben hastaneyim. Soğuk odalarım, metal renkli makasların tiz sesleriyle cınlr. Koridorlarımda yeşil önlüklü maskeli adamlar ve kadınlar koşuşturur. Beyaz flasterler, gazlı bez -evet, adı gazedden gelen gazlı bez- yığınla kablo, içi su dolu fokurdayan tüpler, hepsi tek şeyin peşindedir; hayatta kalmanın... Neşelerin de, acıların da şahidi benim. Matem içinde düğün, kan içinde kahkaha gördüm. Ölüm gördüm.

Şimdiyse yıkımla karşı karşıyayım. Adım üstümde, hastalar gelirdi bana. Bombalardan kaçanlar da öteden beri ölüme karşı verdiğim mücadeleye güvenip bana sığındılar. Bahçemden merdivenlerime kadar her köşemi güvenli bir çatı arayan masumlara açtım. Onları emniyetli tutabilirim sandım. Çünkü ben tüm dünyada tarih boyunca saldırılardan korunmuş bir mekandım. Savaş hukuku ve angajman kuralları dediğiniz şeylere göre bombalar göğsüme isabet etmemeliydi.

Öyle olmadı. Dişlerinden kan damlayan mavi beyaz renkli canavar, bana sığınanları "Zaten öleceklerdi," diyerek katletti. O sırada koridorlarımda anneler yasin okuyorlardı. Yıkılan duvarlarımda üzerinde kahkahalar atarak dolaşan canavar, katliamının adını "Merhamet ölümü" koydu.

Büşra Nur Güçlü ÖZKAN

AHL ARAB HOSPITAL
المستشفى العربي لدرعي

“We are not numbers” (Biz Sayı Değiliz)

Bu platformu duydunuz mu? Onu, sayılarla uyuşturulan beyinlere kendimizi ve işgal altında olduğumuzu hatırlatmak için kurduk. Ben ve birçok arkadaşım bu platform için beraber çalıştık. Arkadaşlarımdan biri de Huda.

Huda'ya platformumuza kabul edildiği haberini verdiğim anı unutamıyorum. “Hayatımın en mutlu günü, sevinçten uçuyorum,” demişti. Yetenekliydi, ne yazsa “Duygularıma tercüman olmuş,” dediniz, postlarını beğenip, hikayelerini okuduğunuz o yazar var ya; işte onun gibi. Onunla karşılaşmış yüzümün gülmediği, enerjisiyle günümün güzelleşmediği olmadı. Ortak davamıza olan sarsılmaz bağlılığıyla bizim için takım arkadaşı olmaktan çok bir ilham kaynağıydı.

Yazarlık eğitiminin ilk gününden itibaren hep parladı. Eğitim oturumlarının hiçbirine asla geç gelmedi. Planlanmış bir etkinlik varsa katılanlar listesinin en başında her zaman onun adı olurdu. Bir anne olarak, tüm oturumlara katılabilmek için iki çocuğunu yakındaki kreşe bırakırdı. Sohbet esnasında, dünya çapında yayınlanmayı hak ettiğine inandığı bir hikayesi olduğundan bahsetmişti. “Şimdi kapağında Huda al-Sosi yazan bir kitabı kitabevlerinin raflarında, metrodaki yolcuların kucağında göremiyor olmamızın sebebi sizce nedir?”

Soykırımın başlamasından sadece birkaç gün sonra, Gazze'deki yaşamın israil saldırganlığı altında nasıl olduğunu göstermek için bir video çekmeye karar verdik. Her katılımcının kısa bir video kaydetmesi gerekiyordu. Huda, kaydettiği videoda şunları söylemişti: “Bu savaş sırasında Gazze'deki durum çok zor ve tarif edilemez derecede kötü. Yakındaki bombardımanlar nedeniyle ihtiyaç duymamız durumunda evlerimizden hızla kaçmak için çantalarımızı hazırladık. Dün gece iyi uyuyamadık ve bu sabah sadece bir saat uyduğum için kendimi dünyanın en şanslısı olarak görüyorum. Ağır israil bombardımanları her yerde!”

Bu videoyu izlediğimde Huda ve yedi kişilik ailesi artık hayatta değildi. Bunu bir israil füzesi yaptı. Huda'nın yokluğu doldurulamayacak bir boşluk bırakıyor ancak bizlerin üzerinde yarattığı etki yaşamaya devam edecek. Gazze'nin dirençli insanların anlatılmamış hikayelerini paylaşma mirasını biz devralacağız. Huda Al-Sosi, bir sayı olmayacak.

HAMOUDI

Ablalarım abilerim, hepinize merhaba. Ben Muhammed Haitham İbrahim El-Temimi. Babam bana kısaca Hamoudi derdi. İki yaşındayım ve daima bu yaşta kalacağım. Çünkü artık aranızda değilim. Ben şehit oldum. Bilirsiniz, şehitlerin süper güçleri vardır. Sizinle bu şekilde konuşabilmem de güçlerimden biri.

1 Haziran 2023 akşamı annem bana en çok yakışan takım elbisemi giydirdi. Dudaklarımın etrafındaki çikolata lekelerini sildi. Saçlarımı taradı, burnuma işaret parmağıyla dokunup, yanağımdan öptü. Kuzenimin doğum günü kutlamasına gitmek için hazırdım. Babamla erkek erkeğe gideceğimiz bir kutlama olacaktı. Benim kadar olmasa da babam da gayet yakışıklı olmuş, çıkmak için kapının önünde bekliyordu.

Annem bana son kez sarıldığını bilmeden sarıldı. Babam beni kucağına aldıktan sonra merdivenleri zıplayarak indi, arabaya bindik. Babam türlü oyunlar çevirerek emniyet kemerimi takmayı başardı. Aslında bundan hoşlanmıyorum. Ama o güvende olduğumdan emin olmak istiyordu. Kemerini takınca yanağımdan bir makas aldı ve şoför koltuğuna geçti.

Yola çıktık, yolculuğumuz çok kısa sürdü. Daha mahalleden bile uzaklaşmamıştık. Aniden, kulaklarımı sağır eden bir ses duydum. Babam hızla fren yaptı, arkaya dönerek bana baktı. Gözleri kocamandı. Onu hiç böyle korkulu görmemiştim. Görüntü gitti, karanlıktaydım. Babam, "Hamoudi! Hamoudi!" diye çığlık atmaya başladı. Dört gün yoğun bakımda kaldığımda öğrendim ki vatanımızı işgal eden İsrail askerlerinden biri, beni ve babamı hedef alıp, ateş açmış. Sonra da haber sayfalarına "Yanlışlıkla oldu, aslında teröristleri vurmak istemiştik," diye yazmışlar.

Kurşun başıma isabet ettiğinde canım acımadı. Ahirette nasıl karşılandığımı anlatmaya süper güçlerim bile yetmez. Sadece annemin özenerek taradığı saçlarım bozulduğu için öfkeliydim. Melekler saçlarımı yeniden tarayınca o da geçti.

DONDURMA ARABASI

Musa sonunda sattı beni. Taşımacılık yapıyordu. Farklı bir gezegene gitmek kadar zordur burada Gazze dışına çıkmak. Mıncık mıncık aranmak beni de onu da illet etti. Askerlerin kirli gözleri kasamda, tekerlerimde, tamponumda geziyordu. "Satacağım seni," diye pat pat vurdu direksiyonuma. "Bıktım bu eziyetten." Musa'yı severdim ama ben de bıkmıştım.

Ömer pala bıyıklı, sert biriydi. Hayvan alım satımı yapıyordu. Musa'nın her gün mis gibi temizlediği kasama koyunları doldurdu. Mübarekler öyle kokuyordu ki. Dayanmak zordu. Yeni sahibim Ömer hiç konuşmazdı, direksiyona geçince eski Arap şarkılarını açardı. Kaya gibi adam bu şarkıları dinlerken ikide bir gözlerini silerdi.

En son Hasan'a satıldım. Hasan genç, yakışıklı, filinta gibi bir oğlan. Ne yalan söyleyeyim şimdiye kadar direksiyonuma bu kadar yakışan olmadı. Ömer gibi suskun değil, durmadan konuşuy or benimle. Bak seninle neler yapacağız, diyor. "Allah vere de tavuk taşımayasın," dedim. Onlar koyundan da beter kokar. Hasan kasamı yıkatıp boyattı. Üzerime renkli resimler çizirdi. Soğutucular taktırdı. Gelin arabası gibi süsledi. Sonra çekti bir fabrikaya dondurma doldurdu. Beni gören çocuklar sevinçle gülümsedi, minik parmaklarını dikip annelerine gösterdi. En güzel günlerimi Hasan'la yaşadım.

O gece Hasan gelmedi. Bağırtiların, koşuşturmaların arasında uzun zaman bekledim. İçim soğudukça soğudu. Başka biri açtı kasamı. Çocukları buraya koyalım dedi. Demek çocuklar gelecek. Sevindim. Hasan yok, bari onlar gelsin. Küçük bedenler getirdiler, beyaz çarşafı sarmışlar. Kasaya yatırdılar. Çiçek kokuları yayıldı içime. Hasan olsa konuşurdu benimle. Ben ona derdim ki "Hasan kamyonlar üşür mü? Ben bu gece çok üşüdüm." O da derdi ki "Üşüme, sen bugün Burak oldun, cennete şehit taşıyacaksın!"

Hatice ŞAHİN

from the river to the sea

إذا أردنا النصر علينا بصدقة الفجر

KİMİM BEN?

Bu gece israil saldırıları, Gazze semasını delik deşik etti. Hepimiz güvenli bölge diye düşündüğümüz Ehl-i Babtist Hastanesi'ne sığındık. Acil müdahale için getirilen yaralıların uzuvları, taşınırken hastane koridorlarına dökülüyor, henüz vedalaşmamış şehitler, birbiri ardına defnediliyor, çocuklarsa korkudan titreyerek olup biteni izliyordu. Bir şey yapmalıydım. Hemen çocukları hastane bahçesinde topladım. Patlama seslerini bastıran müzikler eşliğinde oyunlar oynattım. Çocukların oynadıkça acılarının azaldığını, korkularının sağaldığını görebiliyordum.

Günün sonunda, oynamaktan takatsiz düşen çocuklar, oracıkta uyuyakaldılar. Ben de gün içinde çektiğim videoları düzenleyip paylaştım. Bir ara gözlerim uykuya yenik düştü. Şiddetli bir patlama sesiyle sıçradım. Gözlerimi açtığımda ortalık aydınlanmış, patlama sesleri durmuş ve çocuklar etrafımda körebe oynuyordu. Her birinin üzerinde tertemiz beyaz kıyafetler olmasına şaşırdım. Ne güzellerdi. Ben kaçmayınca hemen yakalandım. Ebe çocuk "Sen kimsin?" diye sordu. "Muhammed Sami'yim" dedim. "Bilemedin. Ebe sensin!" dedi.

Körebe böyle mi oynanıyordu? Kırmızı bir mendille gözümü bağladılar. Ayağa kalkıp, tek hamlede üç küçük çocuk yakaladım. "Siz kimsiniz peki?" diye sordum. "Biz şehidiz." dediler. Güldüm. "Siz Gazze'nin çocukları, şehitçilik oynamayı çok seversiniz ama beni kandıramazsınız. Ebe siz oldunuz." dedim.

Gözlerimi açtığımda kanat takmış onlarca çocuk etrafımı sarmış, hep bir ağızdan soruyordu. "Sen kimsin Muhammed?" Cevap veremedim. O sırada önceki gün oynarken el ele tuttuğum kızlar, kucaklarında iki beyaz kanatla geldiler. Her bir kanadı bir omzuma taktılar. "Sen şehitsin Muhammed Sami! Hiç ölmeyeceksin." dediler. Yüzüme, ellerime usulca değen yüzlerce kanadın sesi göğe yükselirken yukarılardan kendi sesimi duydum.

"Ben Gazzeli Şehit Muhammed Sami Karika'yım." Bulutlar arasına karışan sesler gülüştü.

"Hoş geldin!"

FİLİSTİNLİ OKUL

Bugün yorgunum. Çocukların sesleri olsaydı dinlenebilirdim. Geçen hafta saymıştım. Önümden sekiz yüz çocuk, üç yüz elli bir anne, seksen baba geçmişti. Öğretmenler yavruların takip ettiği anne ördekler gibi tintin geçer önümden. Günde en az yedi ya da sekiz anne öğretmen. Buna çok gülerim. Kim olsa güler.

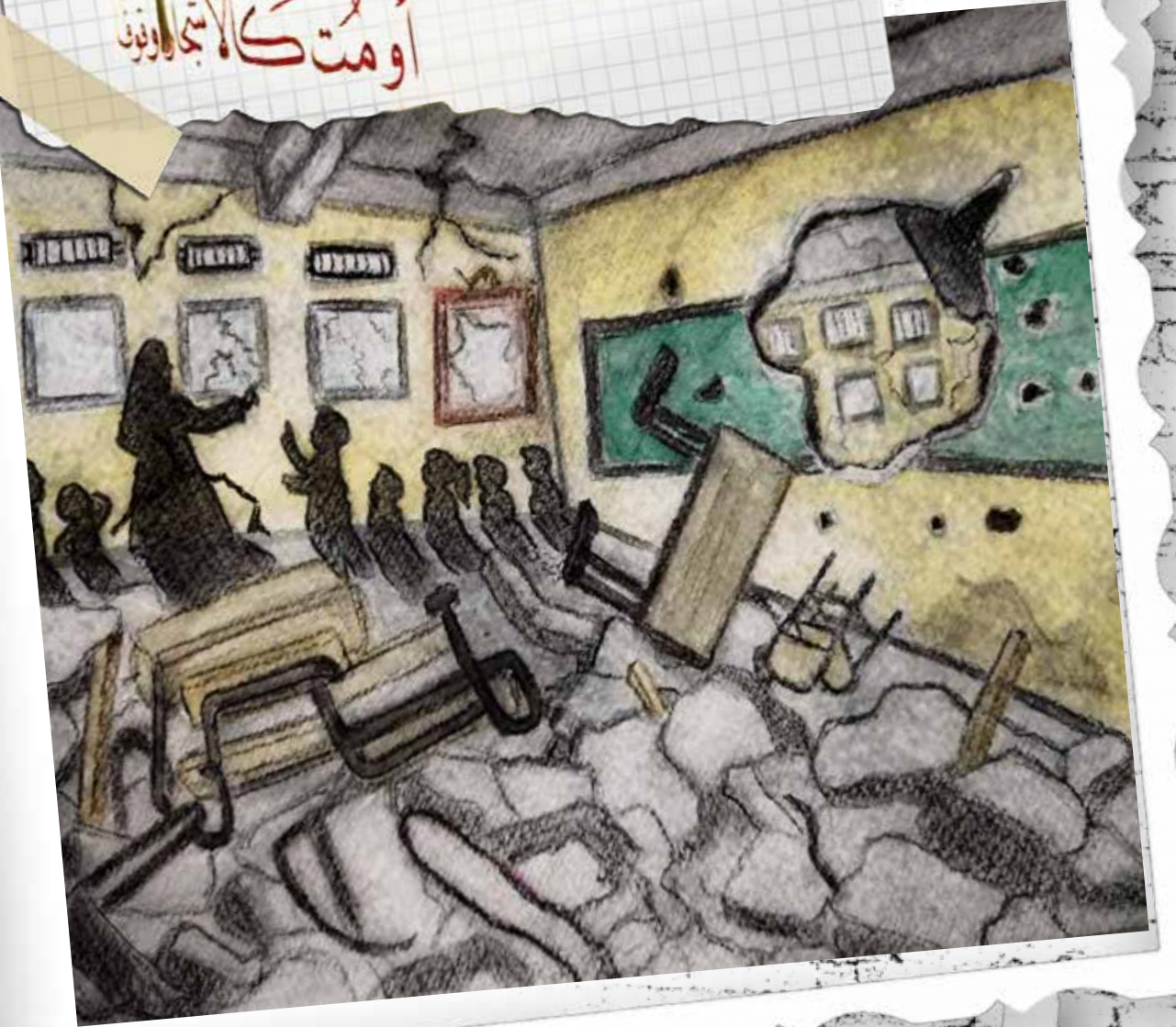
7 Ekim' den beri gelmiyor çocuklar. Çünkü şehir artık bombalanıyor. Gazze'nin çocuklarını özleyorum. Sonra bir gün hem anneler hem çocuklar hem yaşlılar hem öğretmenler beraber geldiler. Yanlarında ders kitapları yoktu. Çantaları da yoktu. Öğretmenler ders anlatmadı. Eve gitme vakti geldiğinde gitmediler. Bir halıya ihtiyaç duymadan taş zemine yattılar. Bebekleri soğuk sıralara yatırdılar. Sabahları gidip akşam geri döndüler.

Zaten ders anlatacak bir tahta da bulamazlardı. Tahtaları astıkları duvarlarım yok artık. Hiç bir yerde okul bombalanmaz. Ama beni içimdeki çocuklarla beraber bombaladılar. Çocuklar yok artık. Ördek yürüyüşlü öğretmenim de yok. Eski ya da yeni öğrencim de yok. Gelecekler. Bana biraz zaman lazım. Gördüklerimi, bildiklerimi, duvarlarımı tamir etmeye yetecek kadar zaman.

Duygu ÜNAL

إِن عِشْتَ فَعِشْ حَرًّا
أُمَّتِكَ الْأَشْجَارُ وَأَنْفُسُ

AKSA'DA BULUŞACAĞIZ

İsmim Ahmed, güvercinimin ismi Nur. Güneşli havaları çok sevdiği için en yakın arkadaşım Yusuf'la Nur ismini verdik. Güvercinlere takla atmayı da birlikte öğretmiştik. Yusuf kardeşim gibiydi, bir yıl önce şehit oldu. Çok ağladım. Birbirimize şehit olursak geride kalan güvercinlere bakacak diye söz vermiştik. Allah'ın dediği olur elbet. Ben güvercinlerimizi uçurmaya devam ediyorum. Siyonistler bize saldırır, bizi döver, kendimizi savunmaya kalkınca bizi hapse atarlar. Küçük büyük, genç yaşlı fark etmez onlar için. Siyonistin tek bildiği öldürmektir ama biz buradayız, evimizde. Bir yere gitmiyoruz!

Biliyor musunuz Aksa'ya daha önce hiç gidemedim ben ama büyüklerimden çok dinledim. Aksa'yı en güzel Amine teyzem anlatır. Siyonist, teyzemin bebeğini öldürmüştü. Hem ağlar hem de Aksa'yı anlatır. Yaz akşamları evimizin bahçesinde toplanırız. Sohbet eder, şarkılar söyleriz. Sulu, tatlı karpuzlar yeriz. Amine teyzem o zaman anlatmaya başlar: Aksa'nın zeytin ağaçları altında oturup sabah namazını beklediği vakitleri anlatır, ağlar. Bebeğinin zeytin gözlerini anlatır, ağlar. Orada toplanan Müslümanları, herkesin bir olduğunu anlatır, ağlar.

O anlatırken ben de Aksa'ya gideceğim günün hayalini kurarım. Güvercinimi Aksa'nın göğünde uçuracağım, bahçesinde futbol oynayacağız. Annem, babam, kardeşlerim hepimiz birlikte şehitlerimizle cennette buluşabilmek için dua edeceğiz.

İnanıyorum, bir gün tüm Müslümanlar Aksa'da buluşacağız.

PROFESÖR DOKTOR MİTHAD SAİDEM

Profesör Doktor Mithat Saidem, yedi ekimde genel muayenelerini yapamadı. Çünkü cehennemdeki gayya kuyusu patlamıştı. Vahşi, eli kanlı bir yaratık etrafa alev topları fırlatıyordu. Evler yanıyor, insanlar kömürleşiyordu. Oysaki yakmak her dinde yasaktı, yakmak tanrıya mahsustu. Bir ten yarayı, kesiği, kırığı kabul ederdi, hücreler hızla çoğalır kapatırlardı orayı. Fakat yanığı görünce zorlanırdı deri. Sinirler yanar, beyne giden yollar kapanırdı, tek başına kalırdı beden. Tıpkı Gazze gibi.

Doktor Mithat en zoru seçmişti, yanık cerrahisi. Yedi ekimde akın akın yanmış bedenler geldi Şifa Hastanesi'ne. Dr. Mithat tam yedi gün yedi gece çalıştı. Düşmana bile şifa vereceğine dair yemin etmişti. O vahşi yaratığın çocukları gelse onları da iyileştirirdi. Hekim olmanın, mü'min olmanın, insan olmanın bir ahlakı vardı. Doktor Mithat'ta hepsi birleşmişti. Kıyafetleri tertemiz olurdu Mithat'ın ahlakı gibi. Evine gitti, yıkandı çarçabuk giyindi. Kudurmuş canavar Doktor Mithat'ın evine de ateşler fırlattı. Demirden ateşler. Yaralı çocuklar bekliyordu onu.

Bir an önce gitmeliydi. "Hastalarım," dedi göğe yükselirken. Cennette bile "ümmetim ümmetim," diyen peygamberine benziyordu. "Korkma," dedi içinden ilahi bir ses, "Gazze yanmış bir deri gibi ümmetten ayrıldı. Tek başına mücadele ediyor. Fakat iyileşecek. Kaygılanma, şهادetinle onların yaralarına merhem oluyorsun. Sen iyi bir şifacısın."

ÇATLAĞIMDAKİ RENKLER

Ben bir su deposuyum. Rengim beyaz, duvarlarım çatlak. Dış duvarımdaki çatlaklar ruhumdaki çatlaklar gibi büyümese bari. Bu gürültüyle büyür. Burada çocuklar büyü-yemiyorsa çatlaklar büyür. Yöremde vırak vırak öten yavru kurbağanın sesi çıkmaz olmuş, içimden sızan su da kesilmiş, kurumuş dibimdeki bataklık. Muhtemelen yaşa-yamaz artık. Ama gitmemekte ısrarcı ya da kurbağaca bir direnişte. Bilemem.

İçimden başka bir şey sızıyor artık; al al. Eline kömür parçası alarak çatlağımın etra-fını harita gibi çizen kız da gelmez oldu. Annesi, kızının saçlarını her sabah suyumla önce ıslatır sonra bağlardı, bağlanması zor o kıvr kıvr saçları. Suyum düzleştiriyor-muş öyle duymuştum. Ama biliyorum bu istihale saçlardan bir şey kaybettirmez. Tıpkı susuz kalsam da çatlağımdan direnişin renklerini haykırdığım gibi. Boğazım gıcıkla-nıyor. Çatlak büyüdü, insanlık zaman aşımına uğramak üzere...

Hatice KARADAŞ

from the river to the sea

و نحن لم نخلم باكثر من حياة كلابية

FİLİSTİN GENCİ NASAR

Selamünaleyküm. Ben Nasar. On iki yaşındayım. Siz bana yaşımdan dolayı çocuk diyebilirsiniz ama doğduğum ülkede çocuklar çabuk büyür. Bu yüzden ben beş yıldır çocuk değil bir gencim. Okumayı, araştırıp gerçeği öğrenmeyi severim. Benim en büyük hedefim gerçeği bulabilen şanslı kişilerden olmak. Ama Gazze’de yaşamak için hedefinizin olması yeterli değil.

Bu ülkede yaşamının belli rutinler vardır. Bunlar, Allah’a iman ve tevekkül edince üstesinden gelinebilecek şeylerdir. Aksa’ ya giderken yolda saatlerce beklemek zorunda kalmak. Bazı renkleri bir arada söyleyince suçlanmak. Sabah evinde dünyanın her yerinde sıradan sayılacak bir gün yaşarken bir anda apar topar evinden çıkarılmak. Daha sabah selamlaşıp gözüne güldüğün bir arkadaşının, akşama şehit olduğunu duymak, içecek su bulamamak.

Ben Ahmad Nasar. Hayatımın ve yaşadıklarımın farkında bir Filistin genciyim. Benim okuyacaklarım, öğreneceklerim on gün önce bitti. Sekiz Ekim’deki bombardımanda şehit oldum. O gün gerçek olanı gördüm. Aradığımı, o ateş topu, bahçesinde oyun oynadığım evime düşerken buldum. Benden geriye köşesi yanmış bir bayrak ve siyah beyaz bir resim kaldı. Boynunda Filistin kefiyesi, gözlerinde bez yüz yıllık zeytin yaprağı yeşili, önce büyümeye sonra ölüme hazırlanan çocuk.

YEDİ KASIM'DA ALDIĞIM NEFES

Ben Wael Al - Dahddouh . Muhabirim. Ailemi Nuseyrat mülteci kampına bırakmıştım. Böylece işe giderken aklımda kalmayacaklardı. Bırakırken oğluma, “Merak etme şu görev bitsin seni sınavlara ben hazırlayacağım,” demiştim. Dersleri öyle iyiydi ki aksamasına üzülüyordu. Hayalleri bazen ağlatırdı beni. Ona dünyayı gösterememekten korkardım. Zira on beş yıldır Gazze ‘den çıkmamıştı. Her sabah kızım Sham ve torunum Adam’ a sımsıkı sarılır kokularını içime çekerdim. İşe gidince üstüm başım evlat koksun diye. İştayken minik torunumun “Agu” seslerini duyardım sanki.

O gün, 7 Kasım. Mikrofonu elime alıp Al Jazeera kanalına bağlandığımda birden garip bir şey hissettim. Bu öyle tuhaf bir duyguydu ki sıkıntıdan nefesim kesildi. Öksürmeye başlayınca ara verdik. Çok geçmeden haber geldi. “Nuseyrat Mülteci Kampı bombalandı.” Defalarca beynimde yankılandı bu cümle.

Eşim, oğlum, kızım, torunum...

Mülteci kampına atılan bomba! Sesler uğultuya döndü. Neden sonra içime dolan büyük bir kuvvetle, “Şehit oldular, elhamdülillah,” diye bağırmışım. Ardından tekbir sesleri öyle bir yükseldi ki gök titredi sanki. Her tekbirde göz yaşlarım sevinçle aktı. Daha dün benden oyuncak bebek isteyen kızım şehit oldu, evet. Torunum Adam da sadece on sekiz aylıktı. Tombul tombuldu elleri.

EV

- Yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı
- Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane
- Aile
- Soy, nesil

Sözlükte ve Gazze dışında beni böyle tanırsınız. Diğer evlerde; ana rahmindeymiş gibi korunmuş, bir kartal kadar özgür hissedebilirsiniz. Ama beni Gazze'de inşa ettiler. Yapım aşamam iki yıl sürdü. Mimar Nasır, beton ustası Saad, elektrikçi Ahmed, sucu Hazım, fayans ustası Cuma; becerilerini birleştirip beni oluşturdu. Sahibim Yahya'nın 40 yıllık emeğiyle yapıldım. Bahçeme gülleri Selime dikti. Oğulları Raşid ve Enes, duvarlarımı zeytuni yeşiline boyadılar. Ocağımda sıcak yemeklerini pişiriyor, ışığımda dualarını ediyor, odalarım da derin uykulara dalıyorlardı.

Şimdi 40 yaşımdayım. Raşid hariç, ismini saydığım herkes şehit oldu. Son zamanlarda her gün sarsılıyorum. Bahçemdeki güller çoktan öldü. Artık sıcak yemek pişirilecek bir ocağım yok. Işık saçan bir lambam, su akan çeşmelerim de yok. Yakınlarıma bir bomba düşüyor, pencerelerim kırılıyor, odalarım gri dumanlar doluyor. Yine de tanımadığım insanlara ve kırık pencereden giren kuşlara sığınak oluyorum. Yine bir bomba... Enes ve Raşid'in boyadığı duvarlarım etrafa dağılıyor. Tuğlalarım, artık bir mezar taşı. 7 Ekim'den bu yana 35.000 ev, terör devleti İsrail tarafından bombalandı. Ben bunlardan sadece biriyim.

Sahi, sözlükteki manam neydi?

Sümevra DÖNMEZ

GERÇEKLİK

“Gerçekliğimizi biz seçmedik ama onun bir parçasıyız,” demişti Roshdi Sarraj. Gazetecilik yapıyor, kısa filmler çekiyor, “Evin nerede?” sorusuna “Gazze” diye cevap veriyordu. Onun gerçekliği ile bizim gerçekliğimiz yan yana geldiğinde afalladık hepimiz. Omuzuna yüklediği kamera ve gazeteci yeleğiyle Gazzeli’ydi çünkü Roshdi. Boş vakitlerinde arkadaşlarıyla at biniyor, sahilde bilgisayarı ile çalışmayı seviyordu. Gençti ve yığitti.

Onun dünyasında insanlar evlenir, çocukları olur, işe gidip gelir bir yandan da işiyle, sesiyle yeteneğiyle vatanını savunurdu. Roshdi de kamerasıyla vatanını savunuyordu. Gazze’nin eşsiz manzaralarını çekiyordu. Şehitlerle çiçekler, sahilde vurulan çocuklarla harika gün batımları yan yana gelebilirdi paylaşımlarında. Bu onun gerçekliğiydi. Yaslarını tutacak vakitleri yoktu bu sebeple hem Gazze’nin güzelliklerini birer birer kayıt altına alıyor hem yaşanan vahşeti belgeliyordu.

Bir ödül almıştı, mesleğiyle ilgili. Takım elbiseli şık bir fotoğrafını paylaşmıştı. Ödülünü sevdikleriyle paylaşırken bile buruktu çünkü o ödül, israil’in sivil Filistin halkına karşı ihlallerini belgelediği için verilmişti. Medyanın gücüne inanıyordu. Kısa filmleri bunun için çekiyordu.

Evlenmiş hatta bir kızı olmuştu. Başka ülkeleri gezmiş, yeni şehirler görmüş, arkadaşlarıyla güzel vakitler geçirmişti. Dünyanın her yerinde para eder bir mesleği vardı, gidebilirdi. Gitmedi Roshdi, sessiz kalan tüm insanlık adına ses olmayı vazife bildi.

22 ekimde kahvaltı sofrasında vuruldu Roshdi. Eşinin ve çocuğunun yanında. Bizim gerçekliğimizde insanlar yaşar ve ölür ama onun gerçekliğinde insanlar ölür ve yaşar.

“Gazze hayattır,” diyen Roshdi Gazze yaşamaya devam etsin diye öldü. O yok ama Gazze’nin bir ses ihtiyacı var. Şimdi biz Roshdi’nin yerine Gazze’nin sesi olabilecek miyiz?

SAAT 11:31

Ben El-Emin Muhammed Cami'yim. En azından on gün öncesine kadar öyleydim. Duvarlarımı yıktılar. Kubbem yerle bir oldu. Hayır, tadilat ya da restorasyonda değil, bir katliamın içindeyim. Beni on gün önce bombaladılar. Benden başka hangi camileri hedef aldılar, bilmiyorum. Hamad, El-Kubbe, Fehmi Şarab... Onların yıkılmamış olmasını diliyorum.

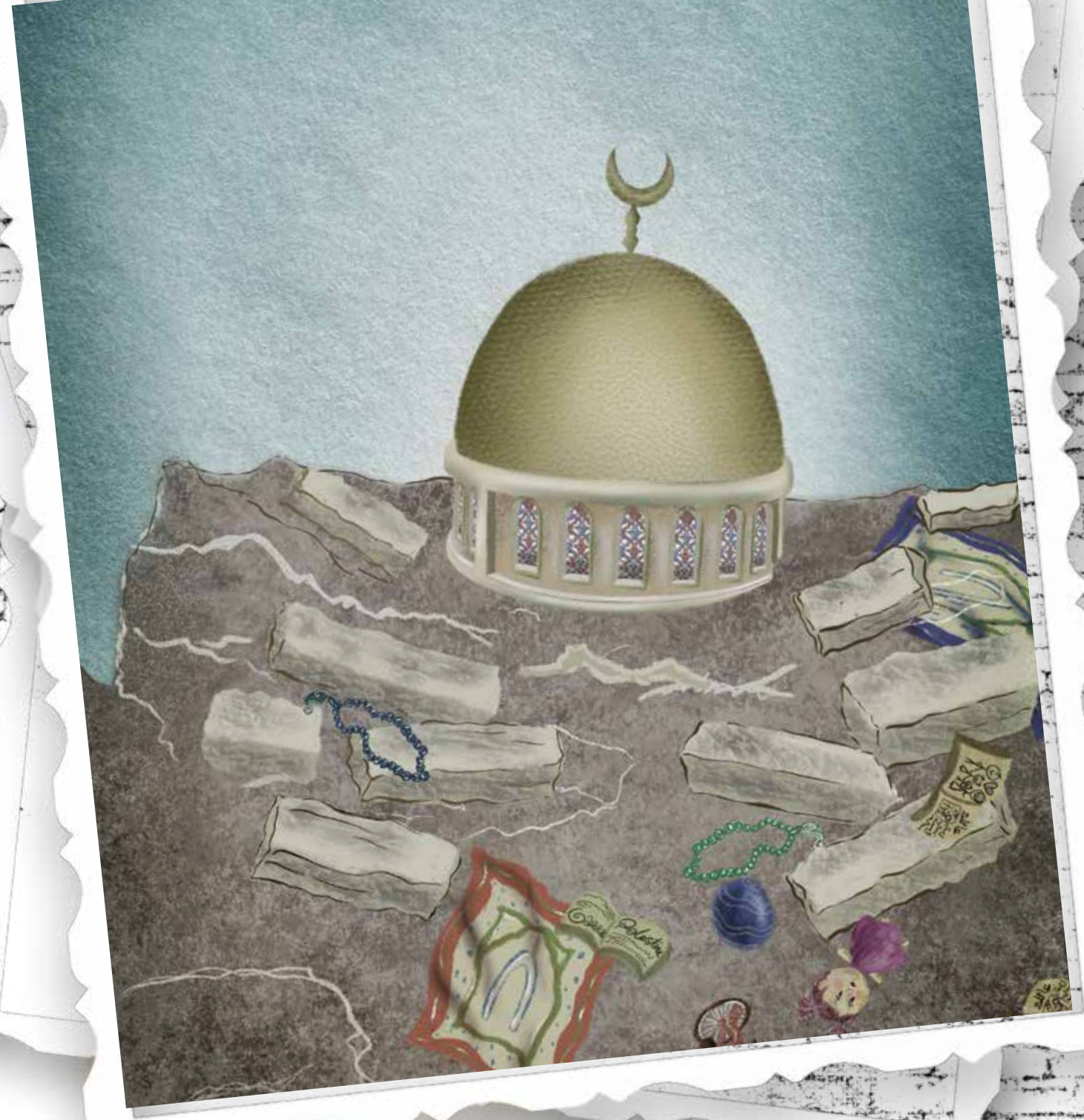
Tarihe, insana ve hayata dair ne varsa yok ettiler. Yalnızca camileri değil evleri, hastaneleri, okulları da bombaladılar. Kubbemin altında bir araya gelen insanların çoğu buralarda şehit oldu.

Kalabalık bir cemaatim vardı. Cuma'dan Cuma'ya değil, vakit namazlarında da gelir, omuz omuza verirlerdi. Kimler şehit oldu kimler hayatta merak ediyorum. En çok da her öğle namazında babasıyla birlikte gelip, namaz sonrası koştururken adımlarıyla beni gıdıklayan küçük Halil'i. Cemaate güzel sesiyle ayetler okuyan Hafız Ahmet'i de... Ahmet iki ay sonra evlenecekti ve nikahını bende, El-Emin Muhammed Cami'sinde kıyacaktı.

Halil'i ve Ahmet'i görürseniz söyler misiniz, saat 11:31 ve Han Yunus için öğle namazı vakti...

Zeynep K. ATAY

Heba Zagout

ŞEHADETİN RENKLERİ

Ben Heba Zagout, Gazzeli bir anne ve sanatçuyum. Fırçamla, renkleri silinmeye çalışılan kutsal bir beldeden hikayeler anlatıyorum. Resim yapmayı, şehrin sokaklarında gezintilere çıkmayı, yağmurun sesini dinlemeyi, gelincikleri, zeytin ağaçlarını ve oğlumu çok seviyorum. Kendimi bildim bileli ailemle burada yaşıyoruz. Ben küçük bir kızken zeytin bahçelerimiz vardı. Hasat mevsimi çok özeldi benim için. Bütün akrabalar, komşular bir araya gelir zeytin toplardık. O günler şenlik gibi olurdu. En güzel nakışlı elbiselerimi giyinirdim. Kardeşlerimle oradan oraya koşturur, ağaçlara tırmanırdık. Hiç bitmesin isterdim. Sonra annem topladığımız zeytinleri yıl boyunca saklamak için limon dilimleriyle kavanozlara koyardı. “Keşke memleketimin bütün güzelliklerini böyle kavanozlarda saklayabilsem”, diye düşünürdüm.

Resim çizmeye de o zamanlarda başladım. Böylelikle resmettiğim güzellikler yıllar boyu benimle kalacaktı. Sevdiğim tüm şeyleri tuvalime nakış nakış işledim. Zeytin ağaçlarını, gelincik tarlalarını, oğlumu, tarihi sokakları, taş evleri, nakışlı elbiseler giymiş kızların gülümsemelerini... Fakat elimi çabuk tutmam gerekiyordu. Çünkü işgal ordusu tüm güzellikleri yok etmenin peşindeydi. Renk renk çizdiğim bahçeleri ertesi gün bulamıyordum. Pervazlarına minik minik kuşlar kondurduğum evler, enkaza dönüşüyordu. Dallarına limonlar nakşettiğim ağaçlar birer birer kesiliyordu. Hasat mevsiminde koşturan çocukların gülümsemeleri silikleşiyordu yavaş yavaş.

Onlar bizim renklerimizi silmeye çalıştıkça ben daha çok çizdim. Mavi gök, bombardıman grisine boyandı, daha çok çizdim. Kuşlar savaşız diyarlara göç etti, daha çok çizdim. Hasat mevsimi geldiğinde zeytin yeşili değil şehit kanı düştü toprağa, ben daha çok çizdim. Memleketimin renklerini unutmamak için fırçamla direndim, kara silahlı, kara zihinli ordulara karşı. Burada herkes eline ne geçiyorsa onunla savunur memleketini. Kimimiz taşla, kimimiz kalemle, kimimiz fırçayla... Çünkü biz, bayrağımızın renkleri yaşasın diye renklerini feda edenleriz; akrabalarım, arkadaşlarım, komşularım, biricik oğlum ve ben. Gazzeli ressam, Filistinli müslüman, şehit annesi, şehit bir kadın, Heba Zagout...

Youssef Omrah

ŞEHİT YUSUF

Gerinip çıktı molozların altından. Kıvırcık saçlarının içinden tozlar döküldü. Sol yanağını kaşdı Yusuf. Adımını atınca denize değdi ayakları. Deniz köpürmüş. Gazze'nin çocukları için pamuk şeker hazırlıyor. Meryem ve Hamid elinden tutular Yusuf'un. Filistin'in haritasını çizdiler kumsala.

Bir asker "Hayat Güzeldir!" diye koşarak geçti yanlarından. Gözlerinde kurşunlar var. Sesinden binlerce çocuğun kanı fışkırıyor. Sıkıca tutuyor Yusuf annesinin elini. "Nereye koşuyor?" "Ateşe," diyor Meryem, "Tel Aviv'de kutlama var."

Gazze şeridi iki adımda bitiyor. Büyük bir kapıda duruyorlar. Yusuf doğduğu şehirden çıkamaz. Gazze'de bebekler bile tutsaktır. Kapı açılıyor. Bomba sesleri kesiliyor. Dönümlerce portakal bahçesinden içeri giriyor. Tıpkı dedesinin anlattığı gibi. Kapıdan cıvıltılarla çocuklar gelmeye devam ediyor. Yusuf sol yanağını kaşıyor. Yara izinden ince bir nur yayılıyor. Bir ümmetin onurunu taşıyan küçücük bedenler yıldızlar gibi dökülüyor bahçeye. Yusuf anne babasına el sallıyor. Kimlik kartını okuyan görevli onu diğerlerinin yanına asıyor.

ŞEHİT KİMLİĞİ

Adı: Yusuf

Soyadı: Ebu Musa

Yaşı : 6

Baba Adı: Hamid

Anne Adı: Meryem

Doğum Yeri: Gazze

Şehit Olduğu Yer ve Tarih: Gazze,

Ekim 2023

GÖKYÜZÜNDE YAĞAN OYUNCAKLAR

Doğduğum günden beri hayâlini kurduğum şey gerçekleşti. Sahip olduğum bütün oyuncaklar çocukların başlarından aşağı yağsın isterdim. Çocuk, genç yaşlı herkesin yüzü gülsün. Sonunda muradima erdim. Oyuncaklar gök yüzüne kavuştu ama mutlu olmadım”

Bundan yüz yıl kadar evvel, sahibimin babası evinin önüne, arnavut kaldırımlarının üstüne bir sandalye çekmiş otururken bana ne isim koyacağını düşünüyormuş. O sırada sokakta oynayan çocukların bir an için durup yüzlerinde kocaman bir gülümsemeye göğe baktıklarını fark etmiş. Arkasına baktığında gökyüzünde bir gökkuşağı... İşte o gün, çocukları gülümseten gökkuşağı benim adım oluvermiş. Binlerce çocuk mutlulukla çıktı kapımdan. Fatma'nın o bebeği kucağına alıp dükkanımdan çıkarken yüzündeki gülümsemeyi görseydiniz mesela içiniz sıcacık olurdu. Her arefe günü bayramda çocukları mutlu etmek için dükkanımdan poşetler dolusu oyuncak alan Muhammed abinin heyecanını sizin de görmenizi çok isterdim.

Fakat bir de kapımdan içeri giremeyen çocuklar vardı. Ne kadar isteseler, ağlasalar da anne-babaları oyuncak almayı kabul etmez ve ağlayan çocuklar kapımın önünden geçip giderlerdi. Bu durum benim canımı sıkıyordu doğrusu. Bütün oyuncaklarımı Gazze'nin çocuklarının ellerinde hayâl ediyordum. Biri gelse, oyuncaklarımın hepsini satın alsa, bir tepeden aşağı çocukların üzerlerine yağdırsa. Bugün tam olarak böyle oldu. Bir bomba geldi, bütün oyuncaklarımı çocukların üzerlerine saçtı. Fakat parçalanmış çocuk cesetlerinin üzerlerine...

Sedanur BAŞBUĞ

Hala abu Saada

ELLERİM DUYAMAYANLARIN SESİDİR

İşaret dilini öğrenmeye karar verdiğimde ailem çok sevindi, faydalı olmanın bir yolu bulduğum için gurur duydular. Annem, “Bizim kızın ağzı sussa elleri başlar, her şekilde konuşur,” diyerek şakalaştı benimle. İşaret dili bildiğimi gören minikler tavşan gibi zıpladı etrafımda. Aileleri dışında biriyle oyun oynamak, sohbet etmek keyifliydi onlar için. Dünyanın birçok yerindeki diğer çocuklara göre hayatımız zordu ama birlikteydik. Ellerimiz ritimle duygularımızı, yaşadıklarımızı, hayallerimizi anlatıyordu.

Çocukların halleri bana ilham oldu. İşaret diliyle şarkılar söylemeye başladım. Böylece benimle daha çok şey öğreneceklerdi. İşaretleri müzikle birleştirmek benim için kolaydı. Kulağımdaki ritim ellerimdeki sesi güzelleştiriyor, çocuklar benimle dans ediyordu. Onlarla her bulduğumuzda şarkı söyleyip hikayeler anlattım. Toplantılardan birinde işitme engelli bir çocuğun annesi “Hala Ebu Saadah on üç yaşında başarılı bir öğretmen. Faydalı olmak için büyümeyi beklememiş,” diye bahsetti benden. Sevinçle daha fazla çocuk için bir şeyler yapmaya karar verdim. Videolar çekip albüm yapmak için çalıştım. Ta ki bombalar Gazze’yi sarsana kadar.

7 Ekim’de bombalardan hiç korkmadım. Her bomba “Buranın senin vatanın olduğunu biliyorum. Zaten hırsızlar bile bile el uzatır.” diyerek patladı benim sokağımda. Annem ve kardeşimle birlikte şehit düştük. Artık güzel ülkemizin mahzun çocuklarına iyilikten vaz geçmeyenler şarkı söyleyecek. Hırsızlar evlerimizi, hayatlarımızı çalsa da bizim şarkımız hep çalacak.

AZİZ PORPLPHRIUS RUM ORTODOKS KİLİSESİ

Kubbemdeki loşluğu sunağımdaki mumlar aydınlatıyor. Dünya'nın en eski üçüncü kilisesiyim. Bin beş yüz doksan sekiz yıldır zamanı duyduğum seslerle ayarlıyorum. Vaftiz duasındaki annelerin içten amenlerine yortularda duyduğum sakin ilahileri ekliyorum. Rahiplerin ayak seslerine eşlik eden gri gölgelerle huzur buluyorum. Bin dört yüz yıldır Müslüman komşumun Allahu Ekber sesiyle uyanıyorum. Yedi Ekim'den bu yana sunağımda mumlar söndü, zaman anlamını yitirdi. Ezan seslerini füze sesleri kesiyor. Çan kulem israil isimli terörist oluşum tarafından roketle yıkıldı, artık kendi sesimi duyamıyorum. Geceleri roketlerin ışıkları Gazze'nin yıldızlarını karartıyor.

1598 yaşındayım, 75 yıldır sunağımda tek dua duyuluyor. Bize özgür Filistin' i geri ver Tanrım. 7 Ekim'den bu yana cemaatim evine gidemiyor. Ezan sesleri duyulmuyor. Sunağımdaki dualara seccadelerden yükselen dualar karışıyor. Müslüman komşularım da bende kalıyor.

11 Ekim 2023, binlerce yıldır huzura şahit olan bahçemden ağıtlar yükseliyor.

Ayşenur OKAN ŞENGEL

from the river to the sea

Bataoul ve Ailesi

ERİMİŞ DONDURMA

Bataol, elindeki dondurma paketlerinin tozlarını temizledi. En küçük kardeşi Mahmud'a dondurma sözü vermişti. Birgün önce yolda giderken karşılarına çıkan kippalı çocuklar, "Bunlar bizim, sen yiyemezsin" diye kavga çıkarmış ve dondurmaları ellerinden almışlardı. O gün, Mahmud çok ağlamıştı.

Bataoul bu yüzden bakkala gidip , kardeşini sevindirmek istemişti.Yeni dondurmaları almaya giderken önce korkunç bir ses duydu ve sonra her yer karardı.Mahalle bakkalının içini gri bir moloz sisi kapladı.

Bataol, aldığı dondurmaları kucağına saklayıp koşmaya başladı. Teyzesinin evi bakkaldan iki sokak öteydi. Kardeşi Fatıma'yı aradı gözleri, teyzesine yardıma gitmişti. Bisikletini gördü, bisikletin tekeri patlamıştı. Onu göremedi.

Küçük kız kardeşi Meryem'i gördü. Bebeğine ninni söylüyordu. Saçları karışmış, dudakları morarmıştı. Önce saçlarının içindeki tahta parçalarını temizledi, gevşeyen tokalarını sıktı. Hemen arkasında ki Mahmud'a baktı. Elini iki yapmış, ona gülümsüyordu. Bataol koştururken dondurmalar erişmişti. Eriyen dondurmanın kalanlarını Mahmud'un dudaklarına sürdü. Dondurma kardeşinin dudaklarından süzülerek toprağa karıştı.

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ

Allah yolunda öldürülenler için "ölüler" demeyin
Hayır, onlar diridirler, fakat siz bilemezsiniz!

**Hikayelerini
yazamadığımız
binlerce
şehidimiz var
ve soykırım
devam ediyor!**

* 7 Ekim 2023 tarihinden beri şehit edilen kişi sayısı 16 bin 248 yükseldi 7 bin 112'si çocuk, 4 bin 885'i kadın iken kayıp kişi sayısı da 7 bin 600'e ulaştı. Gazze de soykırım devam ediyor.

**SOYKIRIM
DEVAM
EDİYOR
SESSİZ
KALMA!**

from the river to the sea

“ “Tûr Dağı'nı yaşa
Ki bilesin nerde Kudüs
Ben Kudüs'ü kol saati gibi taşıyorum
Ayarlanmadan Kudüs'e
Boşuna vakit geçirirsin
Buz tutar
Gözün görmez olur” “

filistin

from the river to the sea